

‘Van wie moet dat? En waarom?’

Op krokodillenjacht tijdens het [Ont]Regel de Zorg Live Event

Het geeft een wat surrealistische aanblik. Op de besneeuwde binnenplaats van een negentiende-eeuws fort ligt een gigantische paarse krokodil. Maar voor de bezoekers die op weg zijn naar de plenaire zaal is het geen ongewoon gezicht. Zij werken dagelijks met dat opblaasbeest. In Fort Voordorp, net buiten de stad Utrecht, zijn op 21 november zorg- en welzijnsprofessionals bijeen voor het tweede [Ont]Regel de Zorg Live Event, een initiatief van Actie Leer Netwerk, RegioPlus, Vilans, het ministerie van VWS, de Nederlandse GGZ, V&VN en NVZ. ‘Die paarse krokodil was lang een beschermde diersoort in ons land,’ zegt dagvoorzitter Marijke Roskam. ‘Vandaag zijn we met allemaal gelijkgestemden die zeggen: we willen hem weg hebben.’

Leeg bord

Het programma draait om onnodige regeldruk, een fenomeen dat in een klassiek televisiespotje de gedaante kreeg van die opblaaskrokodil. Maar vooral draait het om de zorgpioniers die laten zien hoe het óók kan. Negen bewezen ontregelaars krijgen een oorkonde van het ministerie van VWS en een dik applaus van de zaal. Als nieuwbenoemde Koplopers geven ze vandaag werksessies over hoe het hen is gelukt om in hun werkpraktijk de administratie terug te dringen. Zo hopen ze collega’s te inspireren om meer handen vrij te krijgen voor waar het in de zorg echt om zou moeten draaien.

‘Niemand heeft voor de zorg gekozen omdat ‘ie zo van spreadsheets houdt,’ zegt minister Fleur Agema van VWS. Zij opent de dag met een toespraak waarin ze de ontregeling haar belangrijkste missie noemt. ‘De noodzaak is zo groot, anders klapt de zorg gewoon in elkaar.’ In vijf jaar wil ze de regeldruk halveren naar maximaal twintig procent van de gemaakte werkuren. En dat gaat niet lukken door hier en daar wat regels te schrappen, zegt ze. ‘We moeten het bord eerst helemaal leeg vegen. Vervolgens kunnen we kijken: wat vinden we binnen die maximaal twintig procent belangrijk en nuttig om te doen?’

Als speciaal gezanten van de Regiegroep Aanpak Regeldruk zetten Toosje Valkenburg en Stephan Valk zich in om bij alle betrokken partijen de ontregeling aan te jagen. Zij roepen de aanwezigen op om zelf het voortouw te nemen. ‘Begin bij je eigen werkplek,’ zegt Valkenburg. ‘Agendeer het, wees geduldig en pel het af: waarom gebeurt dit?’ Zodra je de mechanismes begint te begrijpen, versnelt het proces zich vanzelf. En als het lukt, draag het dan uit. ‘Wentel je niet in je eigen voortreffelijkheid, maar stel de vraag: hoe kan ik anderen meenemen?’

Bullshit-antenne

Dat is precies de ambitie waarmee de Koplopers naar Utrecht zijn gekomen. Een voor een presenteren ze zich in korte pitches aan de zaal. Roskam bewaakt de klok, want ze hebben maximaal drie minuten. ‘Ik heb niet eens drie minuten nodig,’ zegt Helmer Kalkwiek van Skills@, een programma in de Jeugdzorg. ‘Dat is juist de crux van wat wij aan het doen zijn.’ Met al hun verschillende programma’s hebben de Koplopers duidelijk iets gemeen: een scherp gevoel voor alles wat overbodig is. De ‘bullshit-antenne’, zo noemen Roselyn van Beijnum en Saskia Haegeman van het Zeeuws Ontregellab dat zesde zintuig.

Van Beijnum brengt de zaal in beweging. ‘Ja’ is staan, ‘nee’ is zitten. Wanneer ze vraagt of de administratieve last inderdaad met de helft minder kan, komt bijna de hele zaal omhoog. Het laat zien dat de bullshit-antenne in de hele sector dagelijks afgaat, maar ook dat het vertrouwen groot is dat het probleem kan worden aangepakt. In de basis komt dat neer op vertrouwen in elkaar, een thema dat in meerdere pitches terugkeert. ‘We moeten van regels naar relaties,’ zegt Emmely Hoek, die er bij Carintregeland aan meewerkte om de dubbele controle op risicovolle medicatie los te laten.

Makkelijk is het nooit. Op hun eigen manier hebben alle Koplopers ervaren dat verandering weerstand oproept. ‘Je gaat duizend keer gebeld worden door iemand achter een bureau die zegt dat het niet kan wat je al aan het doen bent,’ zegt Kalkwiek. Jeroen Swanen introduceerde bij Vitalis een geautomatiseerde roosterplanner. ‘Wij hebben geaccepteerd dat we eerst drie maanden shit over ons heen kregen,’ vertelt hij. Zijn advies: omarm de shit en zet door. ‘We wisten dat het klopte wat we wilden.’

Stiekem beginnen

Dan is het tijd voor de aanwezigen om zich in kleinere groepen op te splitsen voor de werksessies met de Koplopers. Alle deelnemers hebben uit hun werkpraktijk een eigen ontregelvraagstuk meegenomen. Ze krijgen twee grote vellen met invulvakken die hen helpen de vraagstukken te ontrafelen. De deelnemers gaan vol energie aan de slag en hebben elkaar duidelijk veel te vertellen. Wanneer een sessieleider de aandacht probeert te verleggen naar een volgend vak op het vel, blijkt dat het ontregelen er inmiddels goed in zit. ‘Van wie moet dat?’ vraagt een van de deelnemers lachend. ‘En waarom?’

Uit de gesprekken tussen de deelnemers blijkt dat ze zich graag door goede voorbeelden laten inspireren, maar ook dat ze uit ervaring weten dat implementatie op de werkvloer een verhaal op zich is. ‘We zijn vastgeroest’, zegt iemand. Collega’s moeten er bij verminderde regeldruk aan wennen dat ze de vrijgekomen tijd aan extra aandacht voor hun patiënten mogen besteden. Ze moeten op zichzelf leren vertrouwen met de nieuwe verantwoordelijkheden die ze krijgen. Ontregeling vraagt van iedereen kortom een andere manier van denken.

Aan het einde van de dag roept Roskam de deelnemers weer samen in de plenaire zaal. Ze heeft een aantal vragen waarop iedereen online kan antwoorden. De berichtjes verschijnen op een groot scherm. Wat was de beste ontregeltip? *Verbinding zoeken*, leest Roskam voor. De *waarom-vraag*, ziet ze. En, tot hilariteit van de zaal, *Stiekem beginnen*. Want aan de bestuurstafel weten ze toch nooit precies wat je aan het doen bent, legt de inzender uit. Een buurman onderschrijft haar oproep om rebels te zijn als de belangrijkste les van de dag. ‘Je krijgt op je dak,’ zegt hij, ‘maar je komt wel verder.’

